

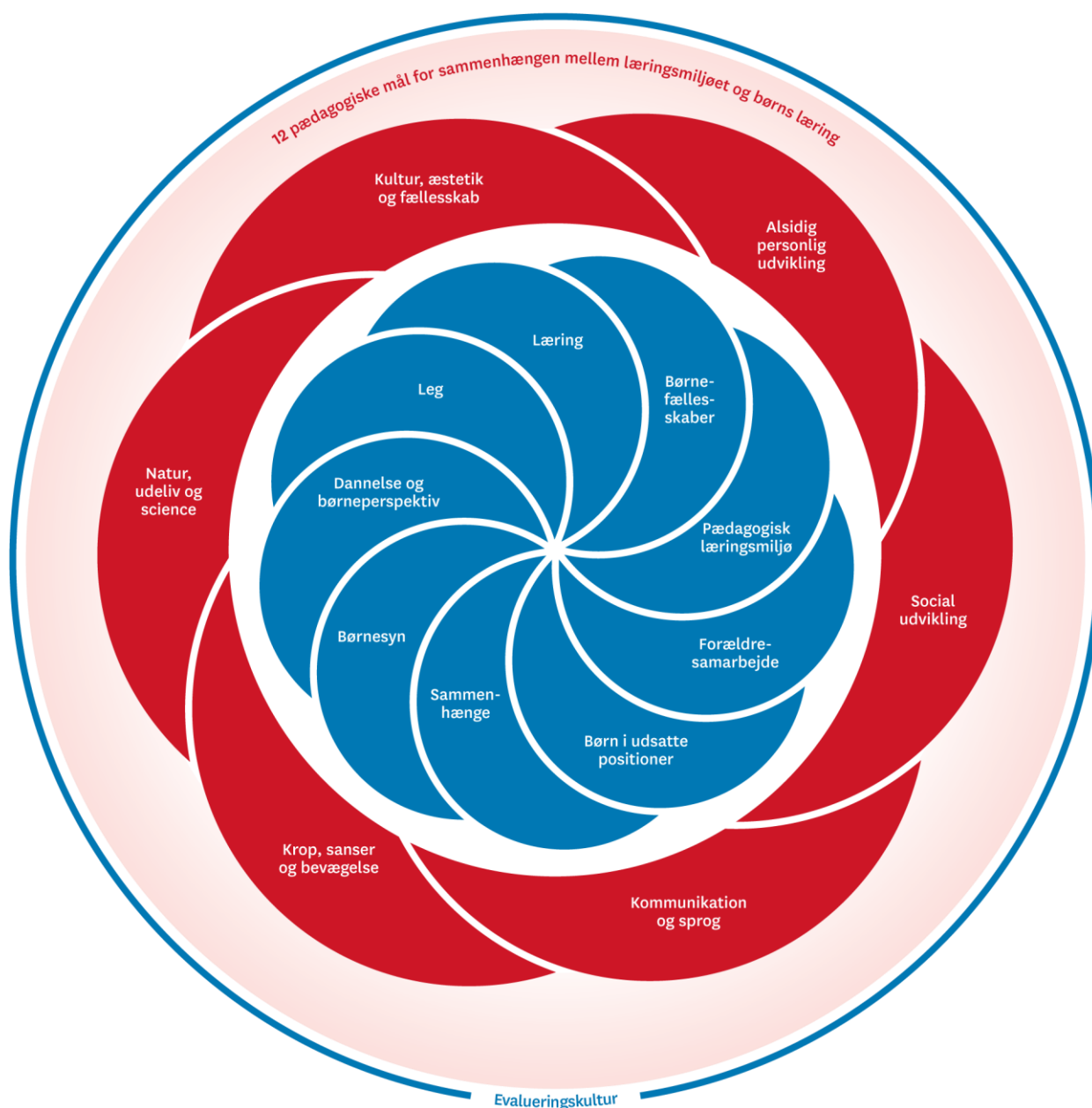
Pædagogisk læreplan for Tirsbækgård Juni 2024

TIRSBÆKGÅRD

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Tirsbækgård er en aldersintegreret institution med ca. 55 vuggestuebørn og 85 børnehavebørn. Tirsbækgård er beliggende i Tirsbæk Bakker, som er et meget smukt og attraktivt område i Bredballe. Institutionen ligger i et boligområde omkranset af skov, bakker, dale, bække, marker, søer, vildheste og et meget rigt dyreliv. Disse fantastiske omgivelser er en integreret del af børnenes hverdag, hvor natur og bæredygtighed er i fokus og danne baggrund for leg og læring. Rundt om huset er der en dejlig stor legeplads med blomstereng og plantekasser, hvor årstidens gang følges. Fra hele legepladsen er der udsigt til området med skov, heste, marker og en lille sø.

Huset er indrettet med tre forskellige afdelinger: en afdeling med de yngste børn ca. 0 - 2,5 år, en afdeling med de mellemste børn i alderen ca. 2,5 – 4 år og en afdeling med de ældste børnehavebørn ca. 4 – 6 år. Huset er indrettet med mange forskellige små legemiljøer. Vores opdeling af børnene i disse aldersgrupper er for på bedst mulig vis, at kunne understøtte barnets udviklingsniveau samt styrke børnenes venskaber. Vi oplever, at denne opdeling giver en harmonisk børnegruppe og en mulighed for at kunne tilbyde alderssvarende aktiviteter til alle.

Vi prioriterer højt at bidrage til, at alle børn får et godt børneliv med nære relationer. Det er vigtigt, at hvert enkelt barn føler sig set, mødt og værdsat. Dagligdagen er præget af leg, latter og omsorgsfulde voksne, der understøtter børnenes naturlige nysgerrighed gennem leg og læring. Vi forholder os undersøgende og eksperimenterende sammen med børnene.

Det pædagogiske personale består af pædagoger, pædagogmedhjælpere og studerende fra UCL samt PAU uddannelsen. Flere af pædagogerne har efteruddannelse inden for sprog, motorik og AKT. Vi har en sprogvejleder og en AKT medarbejder, som dækker behovet i hele huset. Foruden det pædagogiske personale har vi en køkkenleder, en husassistent og en administrativ medarbejder ansat. Ledelsen består af en institutionsleder og en pædagogiskleder.

Ved De yngste børn er børnene tilknyttet én af tre grupper. Det centrale i arbejdet med de yngste børn er omsorg, nærvær og tryghed. Det er meget vigtigt for os, at børnene føler sig trygge i gruppen. De tre grupper ligger i forlængelse af hinanden. Der er tilknyttet et fællesrum til afdelingen, hvor børnene ofte mødes sidst på eftermiddagen. Der er et tæt samarbejde mellem personalet i afdelingen, hvilket bevirker, at børnene er trygge ved flere voksne end dem fra deres egen gruppe.

Ved De mellemste børn tilknyttes børnene ligeledes én af to grupper. Der er et meget tæt teamsamarbejde mellem de to grupper, som ligger i forlængelse af hinanden. Rummene er inddelt med forskellige lege- og læringsmiljøer. Mange af aktiviteterne afholdes med børn fra begge grupper. Dette er også medvirkende til at danne relationer på tværs af grupperne. Der er tilknyttet et fællesrum til afdelingen, som bruges dagen igennem. De voksne kender alle børnene i afdelingen.

Ved De ældste børn tilknyttes børnene én af tre grupper. Gruppen fungerer primært som spisegruppe, her samles børnene til alle måltider. Der er til denne gruppe tilknyttet en primærpædagog. Afdelingen for De ældste børn er indrettet med forskellige lege- og læringsmiljøer, og børnene kan bevæge sig frit mellem

grupperummene og fællesrummet, dermed har de mulighed for at knytte venskaber på tværs. Dette for at tilgodese børnenes venskaber og relations dannelse på tværs af grupperne. Der er et meget tæt samarbejde mellem alt personalet i afdelingen. Alle voksne kender alle børn og børnene kender hinanden. Aktiviteter/projekter planlægges og udføres i fællesskab og omfatter ofte alle børnene opdelt i mindre grupper.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Der sker desuden meget læring i dagligdags situationer og rutiner f.eks. tage tøj på inden vi skal ud, spisesituationer og dække bord (det upågtede).
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring og dannelse.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Tirsbækgård's kerneopgave formuleres således:

”At bidrage til et godt børneliv med fokus på barnets trivsel gennem nærvær, udvikling, sundhed, dannelse og læring.”

På Tirsbækgård danner kerneopgaven grundlag for vores pædagogiske praksis. Det er fundamentet vores pædagogik bygger på. Kerneopgaven sikrer en ensartethed i udførelsen af det pædagogiske arbejde – det er den røde tråd i pædagogikken.

Det pædagogiske grundlag i læreplanen består af en række centrale elementer, som er fundamentale i arbejdet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Børnesyn:

På Tirsbækgård er det helt grundlæggende at børn skal være medskabere af egen læring i rammer, som de voksne er ansvarlige for. Vi vægter det gode børneliv, hvor der er plads, ro og tid til at være barn. Her er den voksnes rolle som tillidsskabende, nærværende samt trygheds- og omsorgsgivende en vigtig faktor.

Det er afgørende for os, at barnet føler sig trygt og værdsat. I alle afdelinger er vi derfor meget opmærksomme på at give barnet en god start, og etablere et godt og konstruktivt forældresamarbejde. Vi prioriterer nærvær og tid til det enkelte barn.

Børnene er medbestemmende på deres egen hverdag. De har indflydelse på, hvor de vil være samt i et vis omfang hvilke aktiviteter, de deltager i. Længerevarende projekter tager udgangspunkt i børnenes interesser, den aktuelle børnegruppe og deres behov. Vi er opmærksomme på børnenes signaler og forholder os nysgerrige sammen med børnene.

Børnenes mentale og fysiske sundhed er vigtig for os. Vi tilbyder en sund og varieret kost med en høj grad af økologiske råvarer, vi spiser meget ”grøn” mad. Vi har fokus på at skabe gode rammer omkring måltidet, hvor der samtales om maden og dagens gang. Vi inddrager børnene i madlavningen og ”fra jord til bord”. Vi vægter i alle henseender en god hygiejne.

Vi er ude i al slags vejr, og sørger for at børnene får masser af frisk luft. Vi bruger vores store legepladser meget og grupperne er ugentligt på ture ud af huset. Legepladserne er indrettet så de indbyder til bevægelse. Vi tilbyder desuden varierede motoriske aktiviteter i vores fælleshuse, i grupperne samt udendørs. Det er vigtigt for os, at der er plads til forskellighed. Børnene skal kunne være sig selv og have en tro på egne evner og værd.

- Børn skal værdsættes og støttes
- Børn skal tilbydes samt opleve et læringsmiljø, hvor nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer er en vigtig del
- Børn skal møde engagerede og anerkendende voksne, der viser empati og interesse for barnets perspektiv.
- Børn skal møde voksne som inspirerer og er nysgerrige, undersøgende og undrende sammen med dem
- Børn skal støttes i at udvikle relationer, at deltage i og være en del af de sociale fællesskaber
- Børn skal inddrages i de daglige gøremål i institutionen og dermed føle sig værdifulde for fællesskabet
- Børn skal støttes i at blive selvhjulpne
- Børn med særlige behov skal inkluderes på lige fod med andre børn
- Børn skal opleve en dagsrytme og struktur, der skaber ro og forudsigelighed
- Børns behov og interesser skal inddrages i arbejdet med den pædagogiske læreplan

Dannelse og børneperspektiv:

Vi arbejder aktivt med at give børnene en god omverdensforståelse samt respekt for dem eller det de omgiver sig med, såsom at passe på hinanden, dyrene, naturen og de ting vi har med at gøre. Vi forsøger at gøre børnene klar til den *verden der venter dem*.

Som aktive deltagere forankrer børn værdier og viden i deres personlighed, til at orientere sig i og handle efter. Det er vigtigt for børns dannelse, at de har gode rollemodeller, de kan spejle sig i.

Når vi tager udgangspunkt i børns behov, deres signaler og perspektiver skaber vi pædagogisk udvikling. Børn er gode til at vise og fortælle, hvordan de oplever deres hverdag. Denne viden kan bruges til at imødekomme børnenes behov og dermed udvikles den pædagogiske praksis.

- Vi er lyttende og interesseret i barnets perspektiv
- Vi bidrager til at udvikle børns selvstændighed og medbestemmelse via inddragelse
- Vi ønsker, at børnene oplever, at de er medvirkende til udformning af dagen
- Vi støtter børnenes forståelse for og indlevelse i andre
- Vi danner og udfordrer børnene til at handle i en digitaliseret og global verden
- Vi inviterer børnene til at være aktivt deltagende således, at de er medskabere af egen læring
- Vi er ansvarlige for børns deltagelse i alsidige sammenhænge

Leg:

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring, udvikling og forståelse. Leg foregår gennem hele dagen, og er derfor en gennemgående del af barnets læring. Legen er af stor værdi, da den fremmer både fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og ikke mindst identitet.

- Vi leger med børnene
- Vi understøtter den kreative leg
- Vi støtter, guider og rammesætter ved behov
- Vi sørger for at alle børn inddrages i leg
- Vi anerkender, respekterer og giver plads til den frie spontane og selvorganiserede leg
- Vi er opmærksomme på hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig
- Vi reflekterer sammen med børnene over legens rammer

Læring:

Et væsentlig element for det gode læringsmiljø er kendetegnet ved, at de voksne skaber overskuelige rammer, alsidige-, inddragende- og trygge læringsmiljøer, der giver børnene lyst og mod til at opleve mere. Det er afgørende for os, at børnene tilegner sig viden og kompetencer, der ruste dem til livet. Vi har indrettet os med forskellige lege- og læringsmiljøer, og vi har en fast struktur på hverdagen, der giver barnet tryk og ro. Vi stiller udfordringer og krav, som er tilpasset barnets alder og ressourcer. Vi tager udgangspunkt i det, der optager barnet/børnegruppen eller som der er behov for.

Vi arbejder projektorienteret og strukturerer en del af arbejdet med læreplanstemaerne i en projektbeskrivelse.

Det er vigtigt for os, at kravene til det enkelte barn, er afstemt med barnets udviklingsniveau. Vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone, og er opmærksomme på at undersøge, forstørre og udvikle børnenes nuværende viden, kompetencer og initiativer.

Børnene inddrages i hverdagens gøremål f.eks. klargøre rullebord, dække bord, hente mad, rydde op. Selvhjulpethed prioriteres højt og øves dagligt med børnene.

Børnene inddrages i hverdagens rutiner, hvilket bidrager til læring og gør at børnene føler sig værdifulde i forhold til at være en del af fællesskabet i gruppen. Vi møder børnene med en anerkendende tilgang og opmuntrer dem til deltagelse.

- Vi undrer os sammen med børnene og undersøger i fællesskab
- Vi er eksperimenterende
- Vi støtter læring gennem kommunikation og sociale interaktioner
- Vi lader børnene bidrage og være innovative ift. hverdagen og strukturen, ved at inddrage børnenes perspektiver
- Vi slipper børnenes fantasi løs, finder kreative løsninger på udfordringer, lærer af fejl samt fejrer succeser
- Vi tager udgangspunkt i det børnene leger og deres perspektiver i legen som pejlemærker for, hvad der optager dem

Børnefællesskaber:

Sammen med børnene indgår vi i et socialt fællesskab, hvor vi fælles skaber rammerne for at børnene lærer og udvikler sig. Rammerne er afgørende for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig. Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil mellem barn/barn og barn/voksen. Vi er opmærksomme på at skabe god balance mellem individ og fællesskab.

- Vi opmuntrer til at børnene viser egne initiativer og er aktivt deltagende
- Vi skaber rum for nye relationer, samt mulighed for at afprøve nye positioner
- Vi taler med forældre om, at de har et medansvar for et velfungerende børnefællesskab præget af anerkendelse uanset forudsætninger
- Gennem fokus på relations dannelse og gensidig respekt forebygger vi drillerier og mobning

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø tager afsæt i børneperspektivet. Det er en forudsætning for vores pædagogiske læringsmiljø, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende inddrager didaktiske overvejelser ift.

hvordan praksis rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så vi giver børnene de bedst mulige betingelser for at lære samt udvikle sig. Dette sættes kontinuerligt på dagsordenen til pædagogfaglige møder samt lederteammøder, da børnegruppen er dynamisk.

Vores læringsmiljø er baseret på et samspil mellem strukturelle parametre som bl.a. uddannelse, kompetencer, fysiske rammer, hverdagens rytme, børnegruppernes størrelse, normering, digitale redskaber og den æstetiske udformning. Ligeledes med afsæt i hele vores pædagogiske grundlag samt måden at inddrage de 6 læreplanstemaer på i vores daglige praksis, med pædagogiske tilrettelagte aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner.

Pædagogisk læringsmiljø hele dagen:

På Tirsbækgård tænkes læring ind hele dagen i alle aspekter og det er en integreret del af den pædagogiske praksis. Foruden den planlagte læring er vi meget opmærksomme på den *upåagtede faglighed*, der retter sig mod alt det der sker i dagens overgange og mellemrum dvs. ikke planlagte pædagogiske aktiviteter. Læring finder sted i såvel legen, planlagte aktiviteter, rutinesituationer som i børne- og vokseninitierede aktiviteter. Når vi ser læring over hele dagen, er det fordi vi anskuer processer frem for produkter. Vi tager udgangspunkt i oplevelser hvor *vi øver os og lærer sammen* barn/barn og barn/voksen, uanset om vi skifter en ble, spiser et måltid, leger ude, rydder op eller skal have regnbukserne ud over gummistøvlerne.

En stor del af de planlagte aktiviteter tager udgangspunkt i børnenes interesser, da det er vigtigt for os at børnene kan relatere til det, de laver og at det er meningsfuldt for dem. Generelt har vi fokus på at styrke børnenes naturlige nysgerrighed, og vi vægter at forholde os eksperimenterende og undersøgende sammen med børnene.

For os er det vigtigt, at udfordringer og krav afstemmes med barnets alder, udviklingstrin og ressourcer. Barnet skal have succesoplevelser. Personalets faglighed og kendskab til børnene er her af afgørende betydning, og vi har kontinuerligt fokus på udvikling af vores praksis.

Dagtilbuddets overordnede læringsmål:

Tirsbækgårds overordnet læringsmål tager udgangspunkt i Delpolitik for Dagtilbud i Vejle Kommune, hvori det fremhæves at:

- Vi skal åbne verden for børnene, så de får pirret deres nysgerrighed og får lyst til at lære
- Vi skal styrke alle børns kompetencer og robusthed, så de kan mestre den næste udfordring i livet
- Alle børn skal have spændende udfordringer og oplevelser i nærmiljøet
- Alle børn skal udforske den digitale verden og dens muligheder
- Alle børn skal blive bevidste om demokratiske værdier og få forståelse for forskellige kulturer

På den baggrund har vi på Tirsbækgård en række overordnede læringsmål, der danner rammen om arbejdet med de seks læreplanstemaer:

- Vi er nærværende voksne, der prioriterer omsorg og tryghed, da dette er en forudsætning for trivsel og læring
- Forskellighed værdsættes og betragtes som en ressource
- Vi respekterer hinanden barn/voksen, barn/barn
- Vi giver plads til forskellige læringsstile
- Vi arbejder med inkluderende lege- og læringsfællesskaber, og støtter børnene i at indgå i forpligtende fællesskaber
- Vi har en anerkendende tilgang, som giver børnene de bedste muligheder for udvikling
- Vi skaber lege- og læringsmiljøer, der giver mulighed for fordybelse i større som mindre grupper
- Der planlægges aktiviteter, som er udfordrende, varierede og giver succesoplevelser
- Fysisk aktivitet er en integreret del af hverdagen
- Børnene er medbestemmende og har medansvar i hverdagen

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrene kender deres børn bedst, hvilket vi har stor respekt for. Vi tror på, at alle forældre vil deres børns bedste. Det er vigtigt med et godt forældresamarbejde, hvor der er en gensidig tillid til og respekt for hinanden. Sammen kan vi bedste støtte op om børnenes trivsel.

På Tirsbækgård holder vi løbende samtaler med forældrene om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Nogle af samtalerne gives som et tilbud til forældrene f.eks. når barnet starter eller skifter gruppe mens andre foregår som en tilbagemelding på en dialogprofil lavet i samarbejde med forældrene. Sidstnævnte udføres 2 gange i den tid barnet går på Tirsbækgård – når barnet bliver 3 år og lige inden skolestart. Hvis der opstår en bekymring omkring et barn, vil forældrene blive kaldt ind til en samtale. Ligeledes kan forældrene også anmode om en samtale.

Den daglige dialog med forældrene i hente- og bringesituationer giver både forældre og personale en vigtig indsigt i barnets trivsel, udvikling og læring, hhv. hjemme og på Tirsbækgård. Denne kontakt til forældrene er meget vigtig, for at skabe en sammenhæng mellem hjem og dagtilbud, som kan gavne barnets trivsel, udvikling og læring.

Den læring som foregår i hverdagen på Tirsbækgård synliggøres for forældrene via beskrivelse, billeder, opslag/udstillinger på gruppen og den daglige dialog. Hver måned sender grupperne/afdelingen et informationsbrev hjem til forældrene, hvor det beskrives hvad der arbejdes med i den pågældende periode.

Der er et godt forældresamarbejde i bestyrelsen, hvor der er repræsenteret forældre og personale fra forskellige afdelinger.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

På Tirsbækgård arbejder vi ud fra en anerkendende tilgang, hvor vi tager udgangspunkt i barnets såvel som familiens styrkesider og potentialer. Det er vigtigt for os, at alle børn oplever sig selv som værdifulde og som en del af fællesskabet.

Vi ser barnets muligheder for inklusion nært forbundet med den måde fællesskabet fungerer på. Vi lægger derfor stor vægt på at udvikle fællesskaber, der er præget af gode relationer, positive samspilsmønstre og anerkendende kommunikation og tilgang til hinanden. Ved at dele børnene op i mindre grupper hver dag, sørger vi for, at det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes. Det gør vi bl.a. via brug af visualiseringsredskaber, som piktogrammer, når vi gennemgår dagen på tavlen. Dette bidrager til at gøre hverdagen forudsigelig og børnene mere selvhjulpne. Vi sammensætter ofte grupper med henblik på relations dannelse og har kontinuerligt små legegrupper, hvor den voksne har mulighed for at støtte relationerne mellem børnene såvel som legen samt forstørre det enkelte barns initiativer.

Vi har en AKT medarbejder, som understøtter alle grupper. AKT medarbejderens opgaver er: observationer og sparring i de enkelte grupper eller på enkelt børn, mindre AKT forløb, skriftligt arbejde med indstillinger og udarbejdelse af handleplan samt deltagelse på og tværfaglige møder. Ledelsen beslutter, i samarbejde med pædagogerne, hvilke børn, som kan have gavn af et AKT forløb. Derefter inddrages forældrene til en snak om det påtænkte forløb og efter forældrenes accept udarbejdes der en handleplan for barnet. Forløbet er tilrettelagt efter, hvad barnet har behov for. Det kan være støtte til relationsdannelse, styrkelse af sprog, motorik, sanseintegration, eller følelsesmæssig regulering. Inden opstart af et AKT forløb udleveres en beskrivelse af AKT forløb til forældrene.

Vi har en sprogansvarlig på Tirsbækgård samt flere pædagoger med efteruddannelse inden for sproglig udvikling. Vi arbejder dagligt med forskellige sprogunderstøttende materiale f.eks. Bablerne, piktogrammer og babytegn. Vi har et stort fokus på dialog og turtagning. Den sprogansvarlig foretager alle sprogvurderingerne på Tirsbækgård. Der er ugentligt sproggrupper, hvor børn der har bug for en særlig indsats tilbydes en plads. Når barnet tilbydes en plads i en sproggruppe udleveres en beskrivelse til forældrene af arbejdet i sproggruppen.

Vi holder løbende samtaler med forældrene til børn i udsatte positioner, og inddrager om nødvendigt, vores eksterne samarbejdspartnere fra Tværfagligt Center for Børn og Unge, såvel på konsultationer som på status- og opfølgingsmøder.

Overgange og sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi har en storegruppe for de kommende skolebørn. Her arbejdes der med skoleforberedende aktiviteter med udgangspunkt i de otte kompetenceområder, som er beskrevet i pjecen *Den gode overgang – fra børnehave til skole* udgivet af Børn og Unge afdelingen i Vejle Kommune: <https://www.vejle.dk/borger/mit-liv/boern-og-familie/den-gode-overgang-fra-boernehave-til-skole/>

Aktiviteterne i Storegruppen understøtter barnets lyst til at lære, robusthed og mod på nye udfordringer, vedholdenhed og fordybelse, indgå i børnefællesskaber og styrke relationerne mellem de børn der skal på samme skole.

Der arbejdes tæt sammen med distriktsskolen, som er Engum Skole, om at gøre overgangen til skole god og tryk. Vi forsøger at gøre nogle af rutinerne ensartet, læse noget af det samme litteratur, synge nogle af de samme sange osv. så der er noget, som er genkendeligt for børnene, når de starter i skole. Vi har også besøgsdage på skolerne i foråret. Samarbejdet er beskrevet i samarbejdsaftalen mellem Landsbyordningen i Engum (daginstitution & skole) og Tirsbækgård.

Vi samarbejder også med de andre skoler i området: Hældager Skolen og Kirkebakke Skolen, når vi har kommende skolebørn til dem. Hældager Skolen modtager også børn fra Tirsbæk Bakker, så her vil der være et kontinuerligt samarbejde. Der er udarbejdet samarbejdsaftaler med begge skoler.

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Tirsbækgård ligger midt i et naturområde omkranset af skov, vandløb, søer og en dal med vilde heste. Vi har et samarbejde med medarbejdere fra Verdensskove omkring viden og beskyttelse af naturen samt dyrene omkring os.

En del af Tirsbækgård er et Fælleshus som kan benyttes af beboere i området til afholdelse af arrangementer. Dette fælleshus benyttes af børnene på Tirsbækgård i dagtimerne. Vi samarbejder med grundejerforeningen om huset og tilhørende udenoms arealer. Der er bl.a. et samarbejde omkring etablering af bålhus og plantekasser.

Vi besøger hver 2. uge plejehjemmet i Bredalle og laver aktiviteter i fællesskab med børn og ældre.

I nærheden af Tirsbækgård ligger Bredballe Centeret, hvor der er flere dagligvarer butikker foruden apotek, træningscenter, cykelhandler, optikker og tandlæge. Vi samarbejder med dem i det omfang vi kan inddrage det i børnenes læring f.eks. øge børnenes kendskab til erhverv.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I børnemiljøet indgår både fysiske, psykiske og æstetiske forhold:

Det fysiske børnemiljø kan omhandle faktorer som støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, stuerne indretning og størrelse mv.

- Vi skaber rum i rummene, med tydeligt opdelte legezoner
- Vi har en del mindre rum, hvor små grupper af børn kan lege
- Vi gør det overskueligt hvad man kan lege med på det pågældende sted
- Vi deler børnene op i mindre grupper, hvilket genererer et bedre lydniveau
- Vi har legetøjet nede i børnehøjde, så det inspirerer og er tilgængeligt
- Vi bruger kurve til opbevaring af legetøj frem for plastickasser for at minimere støj, desuden er der flere steder løse tæpper på gulvet, hvor der kan leges med f.eks. lego, da det reducerer støj frem for hvis der leges med det på gulvet.

Det psykiske børnemiljø kan omhandle samspillet mellem børn og voksne, samt om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance. Det kan også omhandle børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene viser respekt for hinanden i deres sprog og handlinger, om der er plads til accept af forskelligheder og om der finder mobning og eksklusion sted blandt børnene mv.

- Som voksne går vi forrest som gode rollemodeller, vi er nærværende, tilgængelige og tillidskabende
- Vi inddrager børnenes perspektiver, interesser og legekultur, hvilket tager afsæt i vores planlægning af aktiviteter og projekter, samt samspillet i hverdagen
- Vi skaber sammenhæng og mening for børnene gennem hverdagens rutiner og aktiviteter
- Vi har en overordnet struktur på hverdagen, hvilket skaber tryghed og gennemskuelighed for børnene
- Vi arbejder med at styrke børnenes relationer
- Vi inkluderer børnene, så de føler sig værdsatte, og giver dem mulighed for deltagelse
- Vi viser respekt for det enkelte menneske
- Vi guider og støtter børnene i konflikter
- Vi har fokus på det enkelte barn - vi inddrager børnene i at være aktive medspillere i hverdagen
- Vi vægter tryghed mellem personale, forældre og barn i et godt samspil og samarbejde
- Vi styrker børnenes selvværd og selvtillid, ved at vise dem at de er værdifulde, inddrager dem i hverdagsopgaver og støtte dem til selvhjulpethed
- Vi anvender en mentaliserende tilgang til børnene

Det æstetiske børnemiljø kan omhandle hvorvidt gruppernes indretning og udsmykning virker stimulerende og inspirerende på børnene, hvorvidt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde, som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stillelege mv.

- Vi udviser respekt for de ting vi omgiver os med f.eks. bøger skal ikke ligge på gulvet, vi passer på legesagerne så de ikke går i stykker
- Vi holder Tirsbækgård velholdt og rydelig, så det er overskueligt hvor tingene er
- Vi dekorerer "nænsomt" vores vægge, da mange indtryk kan opfattes som urogivende
- Vi skaber små legemiljøer, der tager hensyn til børnenes interesser
- Vi har store vinduespartier, som skaber godt lysindfald i rummene
- Vi har god plads til udfoldelser både inde og ude
- Legepladsen er opbygget af naturmaterialer og vi bruger naturen som leg- og læringsrum
- Vi værdsætter børnenes kreative udfoldelse og følger deres interesser og initiativer

Vores pædagogik tager udgangspunkt i børnenes kompetencer og vi arbejder ud fra *"at det børnene kan selv, skal de selv"*, hvilket tager udgangspunkt i barnets potentiale og zonen for nærmeste udvikling. Dette styrker børnenes selvværd, selvtillid og gør dem robuste.

Vurderinger af børnemiljøet på Tirsbækgård gøres altid til genstand for refleksion. Nogle gange fører refleksionen til hurtige og umiddelbare justeringer af den daglige praksis, andre gange fører de til grundigere drøftelser i personalegruppen og bestyrelsen.

Vi er på Tirsbækgård meget optagede af, at udvikle vores praksis, og forholder os nysgerrigt til børnenes perspektiver. Vi observerer, lytter, spørger ind og inddrager børnene i beslutninger f.eks. hvad skal vi købe af nyt legetøj, hvordan skal legepladsen indrettes. Grupperne kan på skift vælge en ret til frokost.

Personalet er opmærksomme på, hvad børnene er optagede af, og inddrager deres observationer i det pædagogiske arbejde. Det er således ofte "børnenes spor" der er afgørende for, hvilke temaer der arbejdes med i de forskellige afdelinger.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn spejler sig i de andre børn og de voksne. Børn opbygger deres selvfølelse og mod til at udfolde sig gennem relationer til andre. Ved at opleve en interesse, anerkendelse, samt tilpas mængde ”modstand” fra omverdenen, får barnet en følelse af, at have betydning og høre til. Dette giver dem mod og handlemuligheder til, at håndtere de forskellige situationer, der kan opstå i relationer. Gennem tilpas ”modstand” bliver barnet robust og får selvtilid. Det kan f.eks. være at barnet får et ”Nej” til at være med i en leg, eller at barnet

ikke skal deltage i den aktivitet det helst vil. Guidning og støtte fra de nære voksne er vigtig for barnet, når det skal øve sig og opnå erfaring med forskellige følelser og for at blive et robust og alsidigt menneske.

Tirsbækgårds opgave er i den forbindelse at sikre nære og stabile omsorgspersoner, der støtter barnet i at opnå en sikker fornemmelse for, hvem det er, hvad det kan lide og ikke lide, hvad det kan mestre osv. Barnets kendskab til sig selv er i spil i alle tænkelige sammenhænge, og i både leg og aktivitet er det derfor af afgørende betydning, at de voksne ser og anerkender barnet, så barnet opnår et positivt selvbillede og selvværd.

Barnets evne til at forstå andre er nært forbundet med barnets kendskab til sig selv. Barnet skal kunne genkende og regulere egne følelser, for at forstå at andre har følelser og behov ligesom det selv har. Herigenem øver barnet sig i at sætte sig i andres sted og i at udsætte egne behov.

Barnet skal desuden lære at vise følelser, blive psykisk robust, at træffe selvstændige beslutninger, samt sætte ord på egne meninger og holde fast i dem.

- Vi viser børnene at de er betydningsfulde og værdifulde hvilket styrker deres selvtillid og selvværd
- Vi støtter børnene i at blive robuste - at udvikle sig til stærke og selvstændige individer, der tåler en vis mængde modstand og krav
- Vi lærer børnene at vise omsorg og interesse for hinanden
- Vi viser børnene at de kan være trygge ved de voksne, at vi hjælper, trøster, støtter og giver omsorg
- Vi lærer børnene at inddrage hinanden, hjælpe og trøste dem som er kede af det og samarbejde om en opgave f.eks. oprydning
- Vi støtter børnene i at udtrykke og benævne følelser. Vi anerkender alle deres følelser og ingen følelser skal opleves forkerte
- Vi ser på barnets aktuelle udviklingsniveau og tilrettelægger pædagogikken herefter – vi arbejder efter Zonen for nærmeste udvikling
- Vi støtter børnene i, at få mod på nye udfordringer, og turde bevæge sig fra kendt til ukendt
- Vi øver børnene i selvhjulpenhed
- Vi støtter børnene i, at have interesse og lyst til at deltage i leg og aktiviteter
- Vi har indrettet rummene med forskellige leg- og læringsmiljøer, der inviterer til leg både sammen med andre og alene
- Vi hjælper børnene til at bidrage til fællesskabet
- Vi støtter børnene i at turde at stå frem, være i fokus og præsentere sine ideer
- Vi er anerkendende i vores tilgang til børnene og italesætte børnene positivt
- Vi støtter og guide børnene i at se og forstå hinanden
- Vi sikrer, at alle børn har tætte relationer til flere voksne
- Vi støtter og opmuntrer børnene i udforskningen af deres omverden
- Vi støtter børnene i at træffe selvstændige valg og beslutninger
- Vi udfordrer og stiller krav på et niveau, der passer til barnets alder og udvikling
- Vi vil tilrettelægge pædagogiske aktiviteter, der styrker børnenes selvværd og identitet

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Det væsentlige ved social udvikling er at understøtte barnet i udviklingen og opbygningen af relationer til andre børn. Positive relationer til andre børn og voksne er en forudsætning for at barnet føler sig tryk, lærer og udvikler sig optimalt. Et barns sociale kompetencer har stor betydning for, hvordan det klarer sig videre i livet.

På Tirsbækgård arbejder vi relationsbaseret og vores opgave er i den forbindelse, at sikre, at alle børn er aktive deltagere i fællesskaber, og at de indgår i tætte relationer med andre børn og voksne. Det er i de tætte relationer, at barnet skal opleve, at de er betydningsfulde, og de skal lære at vise interesse for hinanden. Barnet skal lære at give plads til og respektere andres forskelligheder. Det gør det bl.a. ved, at vi lærer barnet, at øve sig i at lytte til andre og deres perspektiver på leg, idéer og konfliktløsning.

Vi arbejder med empati og følelser. Empati er at være forstående over for andre og kunne sætte sig i andres sted, for at barnet kan sætte sig ind i andres følelser skal det først have kendskab til egne. Vi arbejder med følelser og følelsesregulering. Vi støtter barnet i handlemåder i samspillet med andre. De indbyrdes relationer og venskaber har stor betydning for den sociale læring, hvilket fører til udvikling og sociale færdigheder.

Barnets sociale kompetencer handler om, hvordan barnet møder andre, hvilket tager udgangspunkt i den fortælling, barnet skaber om sig selv. Barnet skal støttes i at have tillid til egen værdi og evner samt at være nysgerrig på andre.

Dette kræver, at vi arbejder med empati, tilknytning og sociale færdigheder.

- Vi giver børnene tryghed og nærvær og viser dem, at omverden er til at stole på – vi viser dem, at det vi siger, er det vi gør
- Vi hjælper børnene til at være opmærksomme på hinanden og vise indlevelse
- Vi lærer børnene at udtrykke deres følelser, at kunne håndtere egne og andres følelser
- Vi øver børnene i at give plads til andre f.eks. vente på det bliver barnets tur og i et vist omfang at behovsudsætte
- Vi viser børnene, at de er værdifulde for fællesskabet
- Vi understøtter børnenes naturlige nysgerrighed på hinanden og støtter dem i udvikle venskaber
- Vi har fokus på de sociale spilleregler i læringspotentiale og i aktiviteter og hverdagssituationer
- Vi inddrager børnene og opmuntrer dem til at samarbejde og tage aktivt del i fællesskabet
- Vi italesætter og øver børnene i, at man ikke altid kan vinde eller få det præcis som man vil have det
- Vi tager aktivt del i børnenes leg
- Vi deler børnene op i mindre grupper og arbejder med differentierede fællesskaber
- Vi bruger bevidst indretning af rummene til legemiljøer
- Vi taler med børnene om deres venskaber, og sikrer at alle børn har tætte relationer til jævnaldrene.
- Vi etablerer mindre legegrupper ved behov for særligt fokus på relationsdannelse.
- Vi arbejder med "Fri for mobberi" og barn til barn massage, med de ældste børn, hvilket øger empati og højner trivslen blandt børnene
- Vi arbejder med konfliktløsning på det niveau, børnene forstår det

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

På Tirsbækgård har vi et stort fokus på sproglig udvikling. Kommunikation og sprog handler om at stimulere og styrke børnenes sprogtilegnelse, udtale, sprogforståelse og kommunikative kompetencer. Et veludviklet sprog er væsentligt i sociale sammenhænge, da et godt sprogligt fundament giver børnene større muligheder for relations dannelse og for at være del af et fællesskab.

Barnet har større mulighed for at blive forstået, og det har lettere ved at kommunikere med andre, hvis det har et rigt og nuanceret sprog. Herudover har den sproglige udvikling betydning for barnets forudsætninger for senere at lære at læse.

Tirsbækgårds opgave er i den forbindelse at skabe sprogstimulerende miljøer, der styrker barnets sprogtilegnelse, lydlige opmærksomhed, skriftsprog og støtter barnet i at bruge sproget i sociale sammenhænge. Kommunikation og sprog er vigtigt for at kunne danne relationer, indgå i fællesskaber, vedligeholde venskaber og udtrykke følelser og behov. Legen er vigtig som arena til at øve sig i kommunikation, forhandling, ordforråd og sætninger. Vi har et stort fokus på dialog med barnet, dialogen tager ofte udgangspunkt i barnets interesser og lege, da samtale om noget kendt, øger lysten til kommunikation.

Som gode sproglige rollemodeller viser vi interesse for barnet, lytter, lader barnet lege med sproget og svarer på spørgsmål. I dialogen med vuggestuebarnet følger vi blikretning, gestik, har øjenkontakt og fælles opmærksomhed, og sætter ord på barnets initiativer og pludren.

På Tirsbækgård har vi en sprogansvarlig pædagog, som medvirker til at sikre et konstant fokus på sprogsindsatsen. Den sprogansvarlige deltager i relevante møder og kurser. Den sprogansvarlige er sparringspartner for det øvrige personale, ansvarlig for at sprogscreene børnene. Den sprogsvarlige står til rådighed for forældrene i samarbejdet omkring barnets sproglige udvikling. Hvis den sprogansvarlige vurderer, at

barnet har sproglige udfordringer, tilbydes det en plads i sproggruppe, hvor der med en lille gruppe børn arbejdes fokuseret med deres aktuelle udfordringer.

Sprogindsatsen er i alle afdelinger en integreret del af hverdagen. Sproget medtænkes i alt, hvad vi laver dagen igennem; og er således en væsentlig del af vores daglige rutiner, uanset om vi spiller spil, er i gang med en aktivitet, spiser eller er i færd med at tage tøj på i garderoben.

Til den daglige samling i grupperne er der særligt fokus på den sproglige udvikling gennem sange, rim og remser, historiefortælling, dialog om dagens gang og vejret.

Vi bruger konkreter ved De yngste og De mellemste børn til sange og historiefortælling. Vi bruger i alle grupper piktogrammer til visualisering af dagen. Sprogprogrammet Hit med lyden bruges i alle grupper ved De yngste arbejdes der med Bablerne og babytegn.

I alle grupper har vi strukturerede mapper med sange, rim og remser, historier mv., som anvendes til samling på grupperne. Materialet er nøje tilpasset børnenes alder/udviklingsniveau.

Mapperne er opdelt så børnene ved De mellemste børn og De ældste børn, arbejder med de samme ting på samme tidspunkt, uanset hvilken gruppe de går i. Dette giver børnene en fælles referenceramme, og bidrager til at bestemte historier, rim og remser mv. bliver en levende del af børnekulturen.

- Vi støtter og opmuntrer børnene i deres kommunikation og nysgerrighed over for sproget
- Vi har fokus på det sproglige læringspotentiale i aktiviteter og hverdagssituationer (sætte ord på det vi gør, tale tydeligt, introducere og forklare ord og begreber)
- Vi anvender sprogunderstøttende materiale (Fx sprogkufferter, bøger, konkreter til sange, spil)
- Vi gør brug af metoden dialogisk læsning
- Vi er opmærksomme på det enkelte barns sproglige udvikling og støtter op med fokuseret indsats, hvor det kræves
- Vi opdeler dagligt børnene i mindre grupper, så der er plads til fordybelse og individuelle behov
- Vi inddrager forældrene i arbejdet med at støtte op om barnets sproglige udvikling
- Vi er gode sproglige rollemodeller og anvender et nuanceret sprog i dialog med børnene
- Vi skaber rammer, der giver mulighed for fordybelse i sang, rim og remser, højtlesning, spil og leg med ord
- Vi støtter barnet i at forstå sprogets regler
- Vi arbejder bevidst med den sproglige læring i leg og spontant opståede situationer
- Vi gør sprogunderstøttende materiale tilgængeligt og attraktivt for børnene (Fx rimspil, vendespil, bøger)
- Vi vægter den daglige dialog højt og stiller åbne spørgsmål, der opmuntrer barnet til samtale
- Vi opfordrer børnene til at bruge deres sprog, i stedet for kun at bruge lyde eller pegegestik
- Vi øver i at samtale – at lytte, vente på tur, og byde ind i en samtale
- Vi skaber rum for undersøgende og filosofiske samtaler
- Vi bruger dagligt piktogrammer for at sætte ord på dagens gang, benævne alle navne på gruppen, benævne aktiviteter, og derved give alle børnene oplevelsen af at være en del af et fællesskab
- Vi bruger visualisering i form af billeder, film og konkreter til at understøtte børnenes læring
- Vi gør skriftsproget synligt og tilgængeligt i institutionen og støtte børnene i at eksperimentere med det.
- Vi er opmærksomme på, at alle børn har mulighed for at lære fra andre børn på tværs af alder

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når vi arbejder med krop, sanser og bevægelse drejer det sig om sundhed og udvikling af fin og grov motorik, sanser, udholdenhed, styrke og koordination. Barnets evne til at forstå og mestre kroppen har stor betydning for dets udvikling og livskvalitet.

Tirsbækgårdets opgave er i den forbindelse at sikre, at kropsforståelse og bevægelse er en integreret del af barnets hverdag. Hver dag er præget af fysisk aktivitet på legepladsen/i fælleshuset og på tur. Vi har i fælleshuset en stor sal som bruges til forhindringsbaner, sanglege, leg med faldskærm, yoga o. lig.

Fysisk aktivitet og læring er nært forbundet. Fysisk aktivitet understøtter den mentale og følelsesmæssige udvikling, og gør barnet læringsparat.

På Tirsbækgård får børnene kendskab til sund kost. Vi spiser mange grønne retter på Tirsbækgård, maden tilberedes af årstidens grønt. Kosten er varieret ugen igennem med fisk, kød, hjemmebagt brød, grød, frugt og grønt. Børnene er med til at hente maden og får på grupperne maden præsenteret. Vi inddrager børnene i madlavningen og arbejder med tanken fra jord til bord, sådan at børnene er med til at så i plantekasser, høste og bruge det høstede i madlavningen. Vi laver ugentligt bålmed med De ældste børn. Vi taler med børnene om at være madmodig og turde smage på nyt.

På Tirsbækgård er vi meget udenfor, både på vores legepladser og på ture i nærområdet hvor vi har let adgang til skov, bakker, dale, vandløb, søer og naturlegepladser. Børnene får her mulighed for at bruge sanserne ved bl.a. at samle sten, dufte til blomster, mærke vand/mudder og blade.

Vi ønsker, at barnet oplever glæde ved at bruge kroppen, og vi vil gerne give det erfaringer med bevægelsesoplevelser, der stimulerer og træner de forskellige sanser. Barnet skal lære at koordinere grundbevægelserne, og være udholdende i fysisk udfoldelse. Det skal lære at veksle mellem høj og lav arousal, hvilket vi

støtter det i, ved at introducere det for aktiviteter med både kropslig ro og mere aktive input. Vi har desuden fokus på finmotorikken i f.eks. de kreative projekter og værkstedsaktiviteter vi laver.

- Vi støtter børnene i en begyndende kropsbevidsthed
- Vi støtter børnene i at have mod på fysiske udfordringer og nye lege
- Vi giver plads til at børnene kan fordybe sig, også uopfordret, i finmotoriske aktiviteter (klippe, tegne, male, klistre)
- Vi planlægger fysiske udfordringer, som svarer til børnenes alder og udviklingsniveau
- Vi bruger ugentligt i alle grupper salen i fælleshuset til fysisk udfoldelse
- Vi laver yoga og gymnastik på legepladsen
- Vi danser og synger med børnene
- Vi tager på udflugter i nærområdet og giver børnene erfaringer med varieret terræn
- Vi er ude i alt slags vejr, så børnene oplever og sanser forskellige vejrænomener (sne, regn, sol, blæst)
- Vi serverer en sund og varieret kost for børnene, og taler med dem om hvor maden kommer fra
- Vi øver børnene i madmod, at turde smage på nye ting
- Vi arbejder med sansestimuli - dufte, smage, røre, føle, høre, se
- Vi arbejder bevidst med aktiviteter der understøtter høj/lav arousal
- Vi er eksperimenterende og undersøgende
- Vi bruger massage som pædagogisk redskab
- Vi arbejder med selvhjulpethed – lader børnene prøve selv/øve sig
- Vi taler om kroppen og dens funktioner samt benævner kropsdele

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Arbejdet med natur, udeliv og science omhandler at give børnene erfaringer og førstehåndsindtryk med og i naturen og udelivet. Ligeledes at få en begyndende forståelse for matematiske områder ved at eksperimentere med naturens materialer og vejrfænomener.

Tirsbækgårdets opgave er i den forbindelse at give børnene mulighed for at opleve glæden ved at være i naturen på forskellige årstider. At være med til at lægge den grundlæggende dannelse og forståelse hos børnene, så de udvikler respekt for naturen og dens ressourcer. Vi ønsker at bidrage til at børnene lærer naturen at kende med alle sanser og oplever den som kilde til og rum for leg, oplevelse, afslapning, ro, fordybelse, udforskning, og viden. Vi prioriterer, at børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Børnene skal have kendskab til naturens kredsløb, affald og nedbrydningsprocesser og er medskabere i arbejdet for en bæredygtig udvikling. At inddrage naturen i den pædagogiske praksis handler også om at være nysgerrig og gå på opdagelse sammen med børnene, gribe det børnene er særligt optagede af og søge ny viden sammen med dem.

På Tirsbækgård vægter vi udelivet højt og har derfor mange planlagte aktiviteter på legepladsen eller ture i området og skoven. Leg udenfor giver særligt gode muligheder for at bruge sanserne, fantasien og kreativiteten. Det har derfor betydning for børns læring, at de får mulighed for at opleve og færdes i forskellige typer uderum, såsom legepladsen, grønne områder, skov og bæk.

At arbejde med science er især, at understøtte børnenes forståelse for naturvidenskabelige fænomener og teknologier, samt deres begyndende matematiske opmærksomhed. Ved hjælp af nysgerrighed, undren og eksperimenteren får børnene egne erfaringer og får udfordret deres viden. Legende, undersøgelsesbaserede aktiviteter fremmer både børnenes begrebsmæssige forståelse og udvikling af færdigheder. Den nye

viden kan åbne op for nye spørgsmål eller undren, der skal udforskes, og læringen understøttes af voksne som følger børnenes initiativer og er nysgerrige sammen med børnene.

- Vi skaber rum og tid til leg og fordybelse i naturen
- Vi indretter vores udearealer, så de inspirerer børnene til at gå på opdagelse. Vi har både legeredskaber, men også store områder med vild natur (blomster eng, højt gæs, nedfaldstræ)
- Vi tager på udflugter i naturen i vores nærområde
- Vi lærer børnene at færdes i naturen og hvordan vi passer på den samt dyrene der lever i den
- Vi er engagerede og aktive i udelivet, og er nysgerrige og undersøgende sammen med børnene
- Vi introducerer børnene for bøger og materialer om dyr og planter
- Vi sørger for, at børnene får varierende sansemæssige oplevelser i naturen
- Vi er ude med De ældste børn og De mellemste børn hver dag, uanset vejret
- Vi understøtter børnenes interesse for naturfænomener, og fordyber os sammen
- Vi formidler viden om natur og naturfænomener
- Vi følger børnenes initiativer og interesser
- Vi introducerer børnene for faglige begreber
- Vi arbejder med mængder, tal, former og mønstre
- Vi laver små forsøg og sammen eksperimenterer vi med at måle, veje og kategorisere
- Vi har hvert år et projekt koblet til Friluftets Rådets "Grønne spirer"
- Vi inddrager børnene i at så, spire og høste grøntsager ud fra ideen om fra "jord til bord"
- Vi deltager i "Landsindsamling af affald"
- Vi lærer børnene at sortere affald i dagligdagen
- Vi har hvert år en høst uge
- Vi anvender genbrugsmaterialer i kreative processer
- Vi har fokus på at mindske madspild
- Vi laver hver uge mad over bål med De ældste børn
- Vi lukker ude fra april til september

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Deltagelse i fællesskaber handler om at være en del af en gruppe, at føle tilhørsforhold samt være en aktiv deltager. Børnene skal opleve, at deres måder at forvalte venskaber og konflikter på bliver mødt med nysgerrighed og respekt, samtidig med at vi sikrer et demokratisk fællesskab med deltagelsesmuligheder for alle børn. Det er desuden vigtigt, at børnene får forståelse for egne og andres værdier, kulturelle baggrunde og traditioner. At fejre barnets fødselsdag er med til at øve barnet i at være i fokus og de andre børn i at give plads og glædes på andres vegne.

Fælles projekter og oplevelser samt at arbejde mod et fælles mål giver børnene en oplevelse at være vigtige for gruppen og at høre til.

Kultur er noget skabende, der aktiverer barnets sanser og følelser. Desuden er det de kulturelle værdier, barnet tilegner sig i hverdagen. I mødet med andre kulturer og udtryksformer får barnet et bredere perspektiv på verden, på andre mennesker og på deres egne muligheder og potentialer. Vi har faste traditioner som udspringer af dansk kultur f.eks. fastelavn, Sankt Hans og julefrokost. Børnene oplever genkendelighed og tilhørsforhold til traditionerne. Køkkenet afholder et par gange årligt kulinariske uger.

Børnene præsenteres for kunst og kultur. Gennem leg skal de have mulighed for at eksperimentere med de indtryk, de præsenteres for. Vi har på Tirsbækgård et kreativt værksted både inde og ude. Vi laver musik sammen med børnene i fælleshuset. Desuden har vi vores eget bibliotek med klassisk børnelitteratur, som børnene skal præsenteres for i deres tid på Tirsbækgård.

Æstetik er både indtryk og udtryk. Indtryk består af børnenes egne oplevelser i mødet med forskellige kunstarter som film, maleri, musik, sang og litteratur. De æstetiske oplevelser giver børnene mulighed for at dele, spejle sig i og fortolke egne og andres livserfaringer, tanker og drømme. Udtryksdimensionen indeholder

børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis. Den er båret af børns lyst, kreativitet, improvisation og aktive deltagelse. Nysgerrighed, sansning, leg og fantasi indgår i den æstetiske læreproces og inspirerer til nye perspektiver og betragtninger, der kan lagres som ny viden og ny læring. Vi er meget opmærksomme på det æstetiske udtryk på Tirsbækgård såvel inde som ude både ifht. materialer og fremtoning.

- Vi inddrager dagligt børnene i fællesskaber
- Vi støtter børnenes relationsdannelse
- Vi lærer børnene respekt for forskelligheder og præsenterer dem for forskellige kulturer
- Vi har traditioner omkring højtiderne (fastelavn, påske, jul, fødselsdage)
- Vi giver børnene erfaringer med deltagelse i kulturelle fællesskaber (samlinger, sang, historiefortælling, dans)
- Vi besøger med De yngste børn det lokale plejehjem
- Vi indretter os så børnene inspireres til at udfolde sig kreativt, musisk, dramatisk
- Vi synger og bruger rim og remser dagligt til samling
- Vi betragter børnenes leg som skabende processer
- Vi er bevidste om vores rolle som formidlere af kulturelle udtryksformer og værdier
- Vi vil inddrage udefrakommende ressourcepersoner i det omfang det er relevant
- Vi benytter os af kulturelle tilbud
- Vi giver børnene erfaringer med forskellige materialer, teknikker og kunstarter
- Vi sikrer at værkstedsmaterialer, bøger, konstruktionslegetøj mm. er tilgængelige i børnehøjde
- Vi vil følge børnenes initiativer og give dem mulighed for at eksperimentere med forskellige kulturelle udtryksformer
- Vi vil give børnene mulighed for at eksperimentere og bearbejde de kulturelle indtryk gennem leg
- Vi lærer børnene at respektere tingene de omgiver sig med
- Vi arbejder med kendt børnelitteratur
- Vi inddrager børnene i oprydning, at holde orden på gruppen og deres rum

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Evalueringsskultur, systematisk evaluering og dokumentation:

På Tirsbækgård har vi en velfungerende evalueringsskultur, hvor vi kontinuerligt på møder evaluerer projekter, dagligdagen, pædagogikken osv. Vi har en kultur med en åben dialog, hvor feedback og sparring er en naturlig del. Vi justerer løbende praksis, når vi finder det hensigtsmæssigt. Løbende udvikling kvalificerer den pædagogiske praksis til fordel for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Formålet med evaluering er at vurdere om en indsats virker efter hensigten, opnår vi det vi ønsker for børnene set ift. sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel.

En systematisk og udviklende evalueringsskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis. Målet er en kontinuerlig forbedring af det pædagogiske læringsmiljø. Vi har en feedback kultur,

hvor vi arbejder med kollegial feedback, desuden er Vejle kommunes værdi ”Sig det” en implementeret del af vores hverdag. Vi har dagligt fokus på at give og modtage konstruktiv feedback personalet imellem.

Ledelsen giver som en naturlig del feedback på samarbejds mønstre, observationer og dagligdags situationer med henblik på at opnå bedst mulig kvalitet for alle børn gennem faglighed og et godt arbejdsmiljø. Ledelsen er involverende og praksisnær.

AKT vejlederen observerer og giver feedback på samspillet i gruppen herunder samspillet mellem barnet og den voksne og børnene imellem. Der gives desuden feedback på kommunikationsformer og adfærdsmønstre.

Vi evaluerer med børnene på daglige aktiviteter dels for at øve dem i at evaluere og reflektere, men også for at vi har muligheden for at tilpasse en aktivitet fremadrettet. Dermed sikrer vi også børneperspektivet

Arbejdet med læreplanstemaerne sker kontinuerligt henover året i projekter såvel som i den daglige praksis. Der laves en projektbeskrivelse over større projekter eller tilbagevendende aktiviteter/rutiner. Projektets udformning justeres og tilpasses undervejs i forløbet, hvis andre tiltag viser sig at være mere hensigtsmæssige eller børnene præger det i en anden retning. Projektet evalueres afslutningsvist. Projektbeskrivelserne ophænges så forældrene har mulighed for at læse dem eller de sættes på vores hjemmeside.

Vi dokumenterer vores hverdag, fokusområder, aktiviteter o. lig. med billeder og beskrivelser. Projektbeskrivelserne er foruden at være et arbejdsredskab også en dokumentation af forløbet.

Alle grupper har en tavle, som laves dagligt, med piktogrammer af de aktiviteter, der er den pågældende dag. Her placeres barnets foto ud fra en aktivitet, så barnet ved hvad det skal deltage i. Om eftermiddagen taler vi med børnene om dagen, her inddrages tavlen ofte. Forældrene bruger denne tavle til at se, hvad vi har lavet samt hvilken gruppe, deres barn har deltaget i.

Vi har meget tekstmateriale som udleveres til forældrene ved behov. Her findes beskrivelse af børnegrupperne, fokuspunkter i afdelingerne, AKT forløb, sproggrupper, indkøring af nye børn samt børn der skifter gruppe o. lig.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Den styrkede pædagogiske læreplan skal understøtte og tydeliggøre samspillet mellem de 12 pædagogiske mål i læreplanstemaerne. Den bidrager til at sætte en retning, hvortil vi løbende kvalificerer vores læringsmiljø gennem evaluering. Dette stemmer godt overens med måden vi arbejder med læreplanen på i det daglige pædagogiske arbejde, såvel over hele dagen, men også vores projekter og aktiviteter.

Vi evaluerer arbejdet med den pædagogiske læreplan efter behov og minimum hvert andet år.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud